

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷
تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۲۵۴۸
توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم
تلفن: ۴۴۵۲۳۷۲۵

www.sharghdaily.ir

سه‌شنبه ۳۰ خرداد ۱۴۰۲ • ۱ ذی‌الحجه ۱۴۴۴ • ۲۰ ژوئن ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۸۱ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۲:۰۶ • اذان مغرب ۱۹:۴۴
اذان صبح فردا ۳:۰۲ • طلوع آفتاب ۴:۴۹

شرق

دیالوگ روز

سه برادر- فرانچسکو زری - ۱۹۸۱

پدربزرگ (فیلیپ نوآره): خروس‌ها دو بار می‌خوانند، یک بار بعد از نیمه شب، بار دوم موقع سحر.

مارتا (تسوفولی): ولی در تورینو که خروس نیست...

پدربزرگ: ولی ستاره که هست...

مارتا: همه زنده‌اند، فقط مادربزرگ مرده.

توسعه زلزله‌شناسی ایران، ۳۳ سال بعد از زلزله منجیل

مهدی زارع

در تأسیس مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران همکاری‌ها با ژاپن و آلمان و سپس با ایالات متحده آمریکا به منظور توسعه پنج ایستگاه ملی و یک آرایه لرزه‌نگاری محلی پیروبلند در نزدیکی تهران -ILPA- بود. پنج ایستگاه اصلی لرزه‌نگاری آنالوگ در تهران (۱۳۳۷)، شیراز (۱۳۴۲)، تبریز (۱۳۴۴)، کرمانشاه (۱۳۴۴) و مشهد (۱۳۴۶) برای ثبت زمین‌لرزه‌ها و ارائه گزارش به دولت مستقر شد. شبکه ملی لرزه‌نگاری به‌عنوان عضوی از شبکه جهانی استاندارد لرزه‌ای (WWSSN) توسعه یافت. سه ایستگاه در شیراز، تبریز و مشهد به ابزارهای شبکه جهانی استاندارد WWSSN مجهز شدند. هر ایستگاه شبکه جهانی استاندارد شامل سه لرزه‌نگار پیرودکوتاه، سه لرزه‌نگار پیروبلند، یک کنسول زمان‌بندی و نیرو و تجهیزات پشتیبانی مختلف بود که از شرکت آمریکایی ژئوتکنیکال کارلند نگرآس سفارش داده شد. در سال ۱۳۵۴، آرایه پیروبلند ایران (ILPA)، یک آرایه دایره‌ای با هفت ایستگاه لرزه‌نگاری دیجیتال دورن‌چاهی از طرف سازمان زمین‌شناسی ایالات متحده در جنوب غربی تهران و با مسئولیت و نگهداری مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران تأسیس شد. رکوردهای ثبت‌شده در ایلیا موجود است. در اواخر دهه ۱۹۵۰، دانشمندان، دیپلمات‌ها و سیاست‌گذاران آمریکایی دریافتند که توسعه علم زلزله‌شناسی برای کشف و شناسایی آزمایش‌های تسلیحات هسته‌ای زیرزمینی شوروی بسیار مهم

است. در نتیجه، دولت آیزنهاور یک برنامه تحقیق و توسعه جامع در زلزله‌شناسی را آغاز کرد که به‌عنوان پروژه «ولا یونیرم» شناخته می‌شد. پروژه ولایونیرم حمایت سالانه دولت فدرال از زلزله‌شناسی ایالات متحده را بیش از ۳۰ برابر افزایش داد. با وجود این حمایت دولتی، زلزله‌شناسان دانشگاهی کنترل خود را بر رشته خود از دست ندادند و به طور فعال در توسعه رشته خود مشارکت کردند. در شش دهه گذشته زمین‌لرزه‌های ایران ازجمله ۱۳۴۱ بوئین‌زهرا (۷.۲)، ۱۳۵۷ طیس (۷.۴)، ۱۳۶۹ منجیل (۷.۳) و ۱۳۸۲ بم (۶.۵) از مرگ‌بارترین سوانح جهان شناخته می‌شوند. از اوایل سال ۱۳۷۰، توسعه شبکه باند پهن با فناوری پیشرفته از طرف مؤسسه/پژوهشگاه بین‌المللی مهندسی زلزله و زلزله‌شناسی (IIIES) آغاز شد که پیش لرزه‌خیزی ایران را با کیفیت بالا موجب شد. در ایران عمده فعالیت‌های مربوط به پیش زلزله در مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران، شبکه لرزه‌نگاری پهنای باند پژوهشگاه زلزله و شبکه شتاب‌نگاری مرکز تحقیقات راه مسکن و شهرسازی انجام می‌شود. توسعه شبکه شتاب‌نگاری از سال ۱۳۵۲ و با کوشش‌های زنده‌یاد مهندس معین‌فر آغاز شد. در سال ۱۳۵۲/۱۹۷۳ خرید دستگاه‌های شتاب‌نگاری بر اساس ابزار دقیق شناخته‌شده در کالیفرنیا، ایالات متحده آمریکا آغاز شد. هم‌زمان تلاش برای ساخت دستگاه شتاب‌نگاری زیر نظر زنده‌یاد معین‌فر و آزمایشگاه دانشکده مهندسی مکانیک دانشگاه صنعتی شریف شروع شد که منجر به ساخت دستگاه شتاب‌نگاری آر-دیتا شد. اکثر بیش از ۱۵ هزار رکورد شتاب‌نگاری سه‌مؤلفه‌ای به‌دست‌آمده از زلزله‌های ایران از ۱۳۵۲ تا امروز با استفاده از چنین فناوری استفاده حاصل شده است. دانشمندان ایرانی در دو دهه اخیر شبکه شتاب‌سنجی را بهبود بخشیده‌اند.

پس از زلزله پنجم دی‌ماه ۱۳۸۲ بم ایران که بیش از ۳۰ هزار قربانی بر جای گذاشت، نتایج پژوهش‌های انجام‌شده از سوی دانشمندان ایرانی و غیرایرانی از جنبه‌های مختلف بر روی زلزله بم منتشر شد. در زمینه علوم و مهندسی زلزله آموختن از زمین‌لرزه فاجعه‌بار در هر کشور بخشی از «آموزش از زلزله» در سطح بین‌المللی تلقی می‌شود. علوم زلزله، به‌ویژه زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله، در طول ۶۰ سال گذشته، به‌ویژه پس از زلزله بوئین‌زهرا، در ۱۰ شهریور ۱۳۴۱ در جنوب قزوین و زلزله ۳۱ خرداد ۱۳۶۹ منجیل توسعه فراوانی در ایران یافته است. ایجاد و توسعه رشته‌های زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله به‌عنوان رشته‌های علمی نوین با تجربه تحقیقاتی ایرانیان و بر پایه مطالعات صورت‌گرفته در ایران در سه دهه اخیر نسل جدیدی از متخصصان در زمینه زمین‌لرزه را پرورش داده که کیفیت بالای دانش و تخصص آنها نه‌تنها در ایران بلکه نزد ایرانیان مهاجری که در مهم‌ترین مراکز علمی جهان مشغول به کار شده‌اند، شاخص و برجسته است. به‌این‌ترتیب متخصصان زلزله ایران توانستند در شرایط برابر با هم‌تایان غربی خود در شبکه‌های بین‌المللی علمی همکاری کنند. همه این تلاش‌ها هنگامی ثمرثمر خواهد بود که شاهد فجایع و ویرانی‌های گسترده‌ای نظیر زمین‌لرزه‌های ششم فوریه ۲۰۲۳ قهرمان‌مرش در جنوب ترکیه نباشیم.

♦ منطقه کاکارضا شهرستان سلسله و بیرانشهر یکی از مراکز عمده تولید برنج در استان لرستان است. منابع آبی خوب و زمین‌های باکیفیت موجب افزایش کشت برنج طی سالیان اخیر در این منطقه شده است. عکس:فاطمه طرحانی، ایرنا

دغدغه‌های طبیبانه

آسیب‌شناسی فرهنگی

متخصص مغز و اعصاب

در طول مفته به این موضوع فکر می‌کردم که درباره کدام حادثه جدید بنویسم. آن‌قدر اتفاقات عجیب و گوناگون در اطراف‌مان رخ می‌دهد که گاه شمارش آنها از حد خارج شده و انسان نمی‌داند که کدام‌یک اولویت بیشتری دارد. نکته بعدی اینکه با وجود این‌همه اعتراض باز در بر همان پاشنه قدیمی می‌چرخد و به نظر نمی‌رسد که چیزی تغییر کند. انگار یک خصلت بنیادین مانع از آن می‌شود که ما به اشتباهات خود پی ب‌برده، از آنها درس گرفته و آنها را برطرف کنیم. یک اشکال بنیادین وجود دارد و آنچه هر روز در اطراف خود می‌بینیم و از آن رنج می‌بریم، برخاسته از همان اشکال بنیادین است. شاید اینجا همان جایی باشد که باید طبیبانه به کشور خودمان نگاه کنیم و از درجه چشم یک طبیب بیماری ایرانی کشور را ببینیم. تا وقتی که به این بیماری اذعان نکرده و آن را نپذیریم، چیزی درست نخواهد شد. هنوز هم می‌شنویم که ایرانیان بهترین مردمان و فرهنگ ایرانی بهترین فرهنگ است. اگر ما بهترین هستیم، چرا وضع‌مان در برخی موارد این‌گونه است؟ چرا به جای رانندگی درست در خیابان‌ها با وضعیتی روبه‌رو هستیم که هر کسی هر کاری می‌خواهد در آن انجام می‌دهد. وضعیت به جایی رسیده که اگر در حین رانندگی، موتورسی از دل درخت بیرون آمده و روبه‌رویم ظاهر شود، تعجب نخواهم کرد. وقتی معتقدیم بهترین فرهنگ را داریم، چرا باید خیابان‌ها و جوها و رودها و کوه‌های‌مان مملو از زباله باشد؟ این چگونه فرهنگی است که مردمانش به‌راحتی هر زباله‌ای را به وسط طبیعت آن پرتاب می‌کنند؟ اگر ما بهترین مردمان هستیم، چرا آثار باستانی ما یکی پس از دیگری نابود می‌شود و جایی پیدا نمی‌کنیم که این مردم بر دیوار آن یادگاری ننوشته باشند؟ از چشم یک طبیب این فرهنگ بیمار است و اگر بیماری‌اش درمان نشود، خواهد مرد؛ ازاین‌رو اولویت این کشور با آسیب‌شناسی فرهنگی است. چرا ما این‌گونه شدیم؟ نمی‌شود که همه چیزمان خوب بوده باشد و ما به این روزگار دچار شده باشیم. این بیماری فرهنگی همان مشکل زیربنایی و بنیادینی است که ما به آن دچار شده‌ایم و حالا باید درصدد بهبود و درمان آن برآییم. به‌جد معتقدم که در این راه بسیاری از نشانه‌های فرهنگی خود را باید دور بیندازیم. بسیاری از آن چیزی که به اسم سنت و عرف به آن چسبیده‌ایم و آن را ارج می‌نهیم. این قدم اول در درمان بیماری است که دارد از بین می‌رود. باید این بیماری کشنده را جدی بگیریم.

پیشخوان

انتشار نگاه نوهمراه با شادباش به «موحد»

شول‌افشارزاده.
بخش بعدی این شماره نگاه نو «یاد رفتگان و رویدادها» است با هشت نوشته درباره بایزید مردوخ، احمد سمیعی(گیلاله)، دکتر ناصر پاکدامن، کیومرث پوراحمد، عدنان غریفی، دکتر سیدعبدالله انوار و ساناز توسی که به‌تازگی جایزه پولیتزر را از آن خود کرد.
بخش‌های دیگر نگاه نو این شماره دربرگیرنده انتقاد کتاب، کاریکاتوری از دکتر محمدعلی موحد (کار مهدی کریم‌زاده) و تازه‌های کتاب است.

اما یکی از اتفاقات تلخی که در بهار امسال رخ داد، خودکشی «کیومرث پوراحمد» است. فاطمه معتمدآریا در این شماره نگاه نو به یاد این کارگردان برجسته نوشته است. در بخشی از متن او با یادآوری آخرین باری که با پورااحمد صحبت کرده، آمده است: «با خودم فکر

کردم چرا شما، کیومرث پوراحمد، باید این همه زحمت بکشید، وقت بگذارید و با این و آن بحث کنید و چند صفحه درباره من بنویسی. شما که فقط همکار بودید، تازه همکاری که هیچ کار مشترکی نداشتیم. به نظر من این کار شما اصلا ربطی به من و آشنایی با من نداشت. در وجود و سرشت خود شما بود که این جوابیه را بنویسید. شما نمی‌توانستید ساکن باشید. شما این طوری بودید، از آن آدم‌هایی که در برابر درد و رنج و نامایلمات و بی‌عدالتی به هرکسی و در هر موردی بی‌اعتنا نمی‌ماندند.»

سرآغاز این شماره، شادباش به محمدعلی موحد است که از روز سوم خرداد ۱۴۰۲ صدویکمین سال زندگی فرهنگی و پرثمر خود را آغاز کرده است. همچنین فراخوان هفدهمین دوره جایزه مهتاب میرزایی نیز در این شماره منتشر شده است. این دوره به بررسی و داوری آثار منتشرشده در سال ۱۴۰۱اختصاص دارد و علاقه‌مندان و مخاطبان این نشریه می‌توانند نظرات خود را تا ۲۵ تیرماه ارسال کنند. برگزیدگان شانزدهمین دوره این جایزه که آبان سال قبل برگزار شده بود، نامدارانی همچون هرمز همایون‌پور و بهروز غریب‌پور بودند.

در یکی از

بهترین

برج‌های

بین میرداماد

و حقانی

(راه‌ارتباطی ازهر دو طرف)

۲۲۲۲۵۷۲۹
۲۹۹۹۳۲۹۰
۰۹۹۳۴۱۴۲۳۲۸

تماس ۱۰ صبح

تا ۶ بعداز ظهر

شنبه تا چهارشنبه

